

Jaro vylákalo hvězdnatec zubatý

seriál
**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Letošní nezvykle teplé a časně nastupující jaro vylákalo ven na procházku řadu lidí. Pozorným turistům jistě neuniklo, že listnaté a smíšené lesy, které zůstaly zachovány podél Bečvy i menších toků jsou už teď pokryté barevným kobercem jarních květin. V jarním podrostu listnatých lesů kvete zpravidla více než 25 různých rostlin. Některé jsou nápadné, jiné méně a všimneme si jich spíše náhodou. Barevně nevýraznou, ale velmi zajímavou rostlinou je hvězdnatec čemeřicovitý (*Hacquetia epipactis*), který roste pouze ve východní polovině České republiky. Starší názvy zní zubatec hvězdotvý (Sloboda 1852) nebo hvězdnatec zubatý (Polívka 1912). A rostlina, přesnější květenství, skutečně vzhledem připomíná hvězdu.

Hvězdnatec zubatý rozkvétá jako jedna z prvních jarních květin, ještě před olistěním stromů.

Většinou se objevují květy už počátkem března, ale byly pozorovány i rostliny kvetoucí už koncem února. Samotné květy jsou velmi drobné, žluté, a vyplňují prostředek. Listy se objevují později.

Zajímavé je rozšíření hvězdnatce. V Evropě roste ve dvou izolovaných, navzájem vzdálených oblastech. Jižní oblast výskytu zahrnuje východní výběžky Alp, rakouské Štýrsko a Korutany,

Slovinsko, Chorvatsko a Bosnu. Severní oblast výskytu zahrnuje Moravu, západní výběžky Západních Karpat a východní Slovensko. Právě do těchto dvou oblastí se hvězdnatec rozšířil po poslední době ledové. Přes Moravskou bránu pronikl až na území Polska. Pro botaniky hvězdnatec představuje migrující relikt.

Latinský název *Hacquetia epipactis* dostal hvězdnatec zubatý na počest Baltazara Hacqueta,

francouzského lékaře a přírodovědce, který jako první prošel celé Karpaty od východu na západ a výsledky svých pozorování vydal v obsáhlé čtyřsvazkové práci.

Hvězdnatec zubatý je chráněná rostlina, zařazená do kategorie ochrany druhů vyžadujících další pozornost. Ochrana je dána především tím, že v České republice roste pouze na Moravě a ve Slezsku. V oblasti slezského Těšínska je tato rostlina silně zakořeněná v regionální kultuře. Lidové jméno „těšíňanka“ bylo použito při výběru oficiálního polského jména rostliny, které zní *cieszynianka*.

Další zajímavé rostliny a zvířata vázané svým výskytem na karpatskou část Moravy si můžete prohlédnout v nové zpřístupněné výstavě Karpatské dědictví – příroda, kultura a lidé v zámku Kinských ve Valašském Meziříčí. Otevřena je denně mimo pondělí od 9:00 do 17:00 hodin.

*Mgr. Jana Tkáčiková, botanik,
Muzeum regionu Valašsko*

Foto: Hvězdnatec čemeřicovitý, les Hložec, Milotice nad Bečvou.